

Det vadderade landet Sverige

Psykatrikern David Eberhards analys: Om vi överbeskyddas i samhället lär vi oss inte att värdera faror – och klarar inte heller av motgångar

Publicerad: 2009-02-06

Han är psykiatrikern som sätter svenska folket i analysstolen. Och han drar sig inte för att beskriva svensken som en rädd, feg och lat trygghetsnarkoman.

I David Eberhards värld har vi vadderat vårt samhälle för att vi ska känna oss så trygga som möjligt. Tyvärr har denna välvilliga omsorg fått motsatt effekt.

- **Jag är egentligen inte** speciellt provocerande, ursäktar sig David Eberhard efter att ha förklarat att han bland annat blivit kallad cyniker och högerspöke. Provocerande eller inte, i vilket fall som helst har han blivit en måltavla för diverse debattörer. För överläkaren i psykiatri vid Stockholms läns psykiatriska akutmottagning struntar i att vara politiskt korrekt när han utmanar den svenska självbilden. Första gången han gav sig ut i hetluften var i en debattartikel i Dagens Nyheter, som sedan bearbetades och blev en bok, "I trygghetsnarkomanernas land". Den fungerar numera som underlag till David Eberhards föreläsningar i väntan på att bok nummer två kommer ut, där han bland annat ger sig i strid med radikalfeminister, queerteoretiker, överklassen och psykoanalysen. Han verkar kunna kritisera det mesta, inte minst inom sitt eget område psykiatrin. Exempelvis har han hävdade att 90 procent av dem som blivit sjukskrivna för utbrändhet eller utmattningsdepression inte lider av dessa symptom, utan de har inte fått lära sig att klara av motgångar och tristess. - När den tjuogoettåriga kassörskan på Coop säger att hon är utbränd är det ett tecken på att hon inte lärt sig att livet inte alltid är kul, konstaterar David Eberhard i sin debutbok.

För att förstå hur vi svenskar blivit så veka att vi söker upp psykologhjälp för nästan ingenting, så har cykelhjälmen blivit en symbol som David Eberhard väljer att lyfta fram. Han verkar själv helt på det klara med vilken symbolkraft denna huvudbonad verkar ha. Den "trygga" cykelhjälmen är en bra sammanfattning på hans idéer. - Jag är helt enkelt den galne doktorn som säger att vi kan cykla utan cykelhjälm, säger David Eberhard självironiskt då han presenterar sig själv från en liten scen på **Talarforum**, dit han kommit för att hålla ett föredrag om sin syn på dagens samhälle. - För femton år sedan var det inte speciellt farligt att cykla utan hjälm. Men om jag i dag låter min pojke cykla utan hjälm är det nästan så att grannarna ringer socialen, säger han och får en skrattsalva till svar innan han fortsätter med sin poäng. - Man kan undra om det är farligare att cykla i dag än för femton år sedan? Cykelhjälmen är bara ett av många exempel han har i bagaget för att beskriva den trygghetsnarkomani som han påstår råder i Sverige. Ett land där staten är satt att skydda sina medborgare, och där trygghet ska råda från vaggan till graven. Det är ett sekulariserat samhälle som gör allt för att gömma undan döden, och därmed ska allt som kan tänkas utgöra ett hot mot en människas liv tas bort. Samhället ska vadderades, cykelhjälmar och säkerhetsbälten ska på, det ska lagstiftas om att bilar ska stanna vid övergångsställen och på allt från leksaker till snusdosor klistras det varningsetiketter. Allt för att vi ska må så bra som möjligt. I ljuset av alla dessa lagar och varningsrop undrar David Eberhard retoriskt hur människor över huvud taget överlevde i tidigare generationer? Innan alla curlingföräldrar dök upp, innan det fanns myndigheter och medier som kunde varna för alla farligheter vi utsätts för. Hur klarade sig folk? Hur skyddade man sina barn innan samhället vadderades?

David Eberhards svar är att då lärde sig människor själva att ta reda på vad som var farligt. Cyklade

man utan cykelhjälm, då visste man också vilka konsekvenser det innebar om man ramlade, och därmed tog man det försiktigare. Innan zebralagen kom till, som säger att bilar ska stanna vid övergångsställen, var olyckorna färre eftersom alla såg sig för innan de gick över vägen. David Eberhard har en lång lista på försämrade statistik som han fiskat upp efter att liknande lagar inrättats till medborgarnas skydd.

Faktum är att det vadderade samhället i själva verket har blivit en farlig plats, enligt Eberhards analys. För när människor överbeskyddas lär de sig inte att värdera faror, och de lär sig inte heller att hantera motgångar eftersom de vant sig vid att allt ska vara tryggt och rättvist. Det innebär att numera kan minsta lilla motgång växa och bli en stor livskris. Som chef för den psykiatriska akutmottagningen vid S:t Görans sjukhus i Stockholm har David Eberhard själv sett resultatet. Antalet patienter som påstår sig behöva akut psykisk hjälp har ökat markant de senaste åren. - Vi får in fem till sex fall per dag på grund av att hunden har dött eller att förhållandet tagit slut. Det här är inte psykiska sjukdomar, utan man är inte förberedd på vuxenlivet, lyder doktors beska analys.- Vi är inte lika vuxna i dag och människor klarar inte av att hantera sorg, utan presenterar det i stället som ångest. Utbrändhet har blivit en slentriandiagnos. Som författare säger sig David Eberhard arbeta enligt strikta kognitiva mönster, och det är psykologi och inte politik han utgår från. Trots det är det oundvikligt att inte tänka högerpolitik när man läser hans kritik om den överbeskyddande statsapparaten. Som estradör presenterar han sin samhällskritik inbäddad i en avväpnande humor, och det är många skratt och igenkännande nickar som han lyckas locka fram hos sin publik. - Det finns bara ett värdigt sätt att dö på i dag, och det är att vara nittiofem år, fullständigt dement och ha barn som är så gamla att de också har blivit så dementa att de har glömt dig, lyder en av hans många satirer över tillståndet i vårt land. David Eberhard är en mästare på att kritisera, men har också en liten formel som han hoppas ska göra Sverige till ett bättre, och mindre vadderat land. - Utmana rädslor. Men med förnuft. Och glöm inte att alla ska dö, lyder doktor Eberhards ordination.

Jacob Zetterman

